

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

3

PONDĚLÍ 10.6.2019
Fabrika SVITAVY

ANTRÉ...

„Čímpak chceš jednou být, chlapečku/holčičko/Pepičku/Terezko/Kubíčku/Kosprde...?“ Nevím, jestli existuje někdo, kdo se s touto otázkou v dětském věku nesetkal. Pravděpodobně ji každý z nás někdy slyšel a odpověděl na ni podle svých aktuálních preferencí. V závislosti na věku byla pak ta odpověď více nebo méně reálná.

Nepamatuji si už všechna povolání, která jsem kdy jmenovala v odpověď na takové otázky. S určitostí vím akorát to, že jsem jednu dobu toužila být žokejem, jít k cirkusu (to, když šel v televizi seriál Cirkus Humberto) a později jsem se chtěla stát veterinářkou. Jistě tušíte, že jsem se nakonec nestala ani jedním z toho. Už tehdy jsem si ale uvědomila tu závažnou výhodu dětského věku, totiž že si můžu na všechna ta možná i nemožná povolání hrát.

Roky běžely a já jsem kvůli školním a všelijakým dalším povinnostem měla stále méně času na hraní. Stále víc mi i připadalo, že už se to ani nesluší – nejsem přece už žádné malé dítě. Ale hravost je, jak praví nejedna učená kniha, součástí lidské přirozenosti, a pokud ji nebudete potlačovat, může vám (o)kořenit všední život až do smrti. Stačí jen pro ni najít vhodný způsob vyjádření. Proto si někteří lidé vyhraji s lepením modelů letadel, jiní si pohrávají se slovy a píšou texty nebo hrají na rozličné hudební nástroje. Dospěla jsem k tomu, že si zase hraju, a dokonce je to podstatná součást mé práce.

Představuji si, že touha stát se na chvíli někým jiným, vyzkoušet si, jak na naše nové role bude reagovat okolí, nás všechny přivedla sem, na Dětskou scénu. Prožít situace, které bychom jinak prožít nemohli, nebo se chovat jinak a překvapivě, než míváme ve zvyku, stále přivádí děti do dramatiků, k divadlu a k herectví. Touha hrát a hrát si je dobrá motivace k hraní divadla. A divadlo se obvykle hraje s někým a vždycky pro někoho, takže se s ním pojí i určitá potřeba předvést se. Na tu ovšem pozor – když je předvádění moc, tak to kazí hru. Mezi hráči/herci i navenek pro diváky. Když to na nás někdo moc hraje nebo přehrává, tak to u nás, u diváků, prohrává.

Podle definice pojmu je hlavním cílem hraní si radost ze hry. Cesta je tu cíl.

ter

ZAPSALI JSME...

... NA BESEDĚ LEKTORSKÉHO SBORU S RECITÁTORY 2. KATEGORIE

Lektoři Radek Marušák a Martina Longinová ocenili, s jakou energií a chutí recitátor Tomáš Musil vystihl rvačku kocourů. Nesmí se však zapomínat na další rovinu textu, a to na vztah Modroočka a Kiki. Rvačka mezi kocoury se děje kvůli jejich vztahu. A další část textu je o tom, jak se z kocourka stal kocour, který se dokáže postavit protivníkovi a obhájit si své. Všechny tři části textu patří k sobě, jsou součástí jednoho příběhu. Lektoři zdůraznili význam práce s hlasem. Tenze, tlak na hlasivky může vytvořit nepříjemné zabarvení hlasu, jež může působit afektovaně. Eliška Zahrádková si vybrala náročnou předlohu. V záplavě pohádek jde ale o text s hlubším tématem. Je však těžké zprostředkovat atmosféru 50. let. Lektoři doporučili zvolit takový úryvek, aby k neporozumění kontextu nedocházelo, a nahlížet text očima diváků. Přednes začal banální situací, z níž vyrostla závažná věc. Pokud interpret od začátku předjímá vážnou situaci, ochuzuje se o možnost výstavby a vývoje příběhu. Přichází o možnost postupně odhalovat, co se v příběhu děje. Právě díky odhalování tajemství a momentu překvapení můžeme udržet diváka v napětí, co bude dál.

František Kaska a Vlasta Gregorová konstatovali, že Kristýna Sovová měla jasné představy, o čem hovoří, a umí jít do gradace. Pozor si má dát na vyřazení slov a povolené tělo. Táňa Smeykalová si zvolila text pro vyšší kategorii, ale zvládla to. Lektoři hovořili také o tom, že soustředění buduje napětí, nikoli povrchní malování hlasem. Gabriele Hejčové navrhli volbu jiného textu. Když text není dostatečně přesvědčivý, je těžké ho vystavět. Humor v textu jde podle Františka Kasky místy za hranici vkusu. Lektoři povzbudili Gabrielu, aby četla a hledala to, co by ji osobně zajímalo.

Zuzana Jirsová a Lukáš Horáček s Natálií Tučkovou hovořili o uvěřitelnosti projevu a o tom, že recitátor divákovi sděluje také, co si v dané chvíli ve vztahu k textu myslí. Lektoři připomněli, jak zacházet s přímou řečí a uvozovacími větami. Řeč by měla plynout podobně jako řeč při vyprávění. Zuzana Jirsová Michaelu Drahému doporučila, aby si text vybíral a pracoval na něm jen tak pro radost, bez myšlenky, že jeho projev bude někdo hodnotit. S Antonínem Adamem se lektoři zabývali délkou a výběrem textu. Dlouhé texty jsou pamětně náročné, a proto pak sdělení nemusí držet od začátku do konce. Text možná potřebuje staršího interpreta s většími životními zkušenostmi, aby vynikla jeho humorná stránka. Adam si text možná schová a vrátí se k němu později. „Uvidíš jiné kvality textu, budeš mít jiné představy, budeš mít, o co to opřít,“ dodala Zuzana Jirsová.

Zapsal Roman Manda

NA SLOVÍČKO S...

... GABRIELOU ZELENOU SITTOVOU,

LEKTORKOU DISKUSNÍHO KLUBU PRO DOPROVOD SÓLOVÝCH RECITÁTORŮ

Vedeš diskusní klub pro doprovod recitátorů již podruhé. V čem jsi ho proměnila?

V loňském roce jsem si myslela, že to musí mít velkou koncepci. Titulkovali jsme, a tak jsme se dostali k jednotlivým výstupům. Letos vycházím z účastníků diskusního klubu, z toho, co oni potřebují rozebírat a pojmenovávat z poslechu recitátorů. Mluvíme o tom, co je potěšilo, překvapilo a zasáhlo. Nakonec se zabýváme shodnými problémy, které skvěle pojmenovávají.

Jak vnímáš hudbu v přednesu?

Myslím si, že přednes nemá hranice. Zastávám názor, že když použité prostředky posunou výklad textu o rovinu dál, tak tam patří cokoli. Ještě jsem se však s reprodukcí hudbou v přednesu nesetkala. Ale za určitých okolností by tam patřit mohla. Není to však doporučení.

Jaký je správný či krásný zvuk přednesu?

Mně se líbí, když zní čeština. To stačí. To je nejlepší hudba.

Co by mělo být nejvyšší metou recitátora?

Divák, který na vás dobrovolně přijde. Řekne se třeba, že tenhle pořad bude dobrý a budou tam dobří recitátoři.

A jeho doprovodu?

Mně by stačilo, kdybychom dokázali s doprovodem odložit debaty o soutěžích, oceněních a umístěních.

Máš nějakou inspirativní knihu, kterou bys mohla doporučit ostatním?

Živé slovo, kterou vydalo sdružení Slovo a hlas. Jedná se o 45 (+3) zamyšlení nad tajemstvím poezie a hlasu. Uspořádal ji Vladimír Justl v roce 2004.

Ukaž, prosím, jak uchopit text pro recitaci.

Josef Pekárek

PŘEDSTAVUJEME VÁM...

... LEKTORKU DISKUSNÍHO KLUBU
GABRIELU ZELENOU SITTOVOU

Co byste doporučila, aby si účastníci zabalili do svého pomyslného recitátorského batůžku? Co byste naopak z něho vyhodila?

1. Do batůžku nějakou knížku básniček k přemýšlení a nějaký zápisník, do kterého se dají chytat nápady, zapisovat inspirace, asociace, úlovky, popisovat vidění, slyšení, vůně, pocity, zážitky... To všechno je recitátorův materiál průběžný i budoucí, i když se to tak třeba na první pohled nejeví. Z batůžku bych nic nevysypávala. Ať si s sebou každý nosí, co je mu milé. Ale na jevišti už potom batůžek a věci z něj většinou nejsou potřeba.

Vyzdvihněte nějakou zajímavou knihu pro děti nebo mládež. Čím je inspirativní?

2. Letos se mi zalíbila **Polča** (nizozemský autor Guus Kuijer), román v deníkové formě složený asi z pěti částí. Hlavní postavou je dívka Polča, která prožívá vlastně asi úplně normální dospívání v multikulturním světě a hledá své místo mezi rodiči, přáteli, tématy, moderním světem spolužáků, „starým“ světem prarodičů na venkově... Na té knížce je milé, že není podbízá, ale mluvíme tady jen o kvalitních knížkách, že? Takže je na ní skvělé, že člověku dojde, jak těžké je dnes dospívat. A můžeme brát jednoho náctiletého vedle druhého, o každém by se dala napsat takhle kvalitní knížka.

Kdy jste byla poprvé na Dětské scéně? Popište nějaký zážitek s tím spojený.

3. To bylo v roce v 1999 v Zábřeze (správný tvar je dvojí – v Zábřeze i v Zábřehu) a tehdy jsem netušila, co to je Dětská scéna – prostě mě tam pozvali, abych na zahajování „jakési akce“ v kulturáku zarecitovala. Byla jsem tehdy maturantka ze zábřežského gymplu, co jezdila recitovat na Wolkrův Prostějov. Recitovala jsem Seifertovu Píseň o Viktorce, a protože jsem se do toho textu tehdy zamilovala, tak se mi na této první Dětské scéně asi hodně líbilo. A potom si pamatuju Dětské scény až ty trutnovské, když už jsem věděla, že to je nejzásadnější akce roku – tedy pro ty, kteří se zabývají dětským divadlem, dětským přednesem a dramatickou výchovou. A každý můj pobyt na kterékoliv z následujících Dětských scén byl vždycky něčím výjimečný. Jako Dětské scény samy. Díky za to!

GABININÝ POSTŘEHY...

Několik postřehů k diskusnímu klubu pro „odložený pedagogický doprovod“ aneb Co jsme při diskusích řešili a co by bylo dobré sdělit i těm, kteří tam nebyli.

1. Diskuse o těch, kteří daný den recitovali, s těmi pedagogy a rodiči, kteří nejsou jejich doprovodem, je vynikající platforma vyznačující se velkou svobodou v nastolených tématech. Souvisí to především s tím, že účastníci dané diskuse nejsou citově zainteresováni ve vztahu k diskutovaným recitátorům a jejich reflexe může být otevřená, nikdo se jí necítí být dotčen, pojmenování diváckých prožitků se jeví být objektivizované, věcné a ve velké míře ve shodě s tím, jak recitační výkony vidí lektorský sbor.

2. Bylo by nešťastné, kdyby recitátor po debatě s lektorským sborem odjížděl s pocitem zklamání ze svého vlastního pedagogického vedení. Je potřeba si uvědomit, že při posлуcháání zpětné vazby možná slyšíme věci jinak, než byly míněny. Jedné recitátorce prý lektori radili, aby v určitém místě básně zkusila dodržet její formu, tedy říct dva verše tak, aby bylo zřejmé, že jde o dva verše, nikoliv jeden. To ji vyvedlo z míry, protože její paní učitelka jí prý naopak radila, aby verše propojila. Pravdu měly obě strany. Je potřeba verše propojit, protože význam plynule teče z jednoho verše do druhého, ale je potřeba pokusit se současně udržet mezi oběma verši maličkou a významem naplněnou pauzu, aby bylo poznat, že autor myšlenku rozdělil do dvou řádků. Říká se tomu PŘESAHA a je to jedno z velkých kouzel přednesu poezie. Milí recitátoři, někdy nejsou věci černobílé. Chci to jen připomenout, aby někdo zbytečně neztrácel důvěru ve svého učitele. Poslouchejte, co vám kdo k vašemu přednesu říká, přemýšlejte o tom a klidně se na to potom s odstupem znovu ptejte – věcem je potřeba přijít na kloub. A protože i pedagog pracující s recitátorem je v dnešní době ohrožený druh stejně jako recitátor sám, važte si sebe navzájem.

3. Moc ráda bych osobně poznala toho „regionálního lektora“ (prý existuje), který rozšiřuje fámu, že se při přednesu nesmí používat gesta. Recitace je sdělování, sdílení, vypravěčství. Kdyby mi někdo zakázal gestikulaci při mluvení, nedokázala bych ani pozdravit, natož jít něco sdělovat na jeviště plnému sálu posluchačů. Milí recitátoři, nechte své tělo svobodně dýchat, neberte mu, co je mu přirozené, vyvarujte se jen těch gest, která jsou popisná, ilustrativní, zdvojující to, co je řečeno slovně, a z diváka tak dělají nedostatečného hlupáka, kterému je potřeba říct a pro jistotu ještě ukázat. Ten mýtus o zákazu gest při přednesu vznikl, protože není potřeba ukazovat směr, když říkáme „tam“. Tak už konečně pryč s tímhle mýtem.

Gabriela Zelená Sittová

VČERA JSME VIDĚLI...

Tomáš Kisiel

Antonín Adam

Natálie Tučková

NA SLOVÍČKO S...

... RECITÁTORŮ 2. KATEGORIE

Jak dlouho se věnuješ přednesu?
Co rozhodlo o výběru tvého textu?
S čím se při recitaci nejvíc potýkáš?
Zkus jednou větou vyjádřit svůj pocit
těsně předtím, než jsi začal/a recitovat.

DEBORA TOEPFEROVÁ

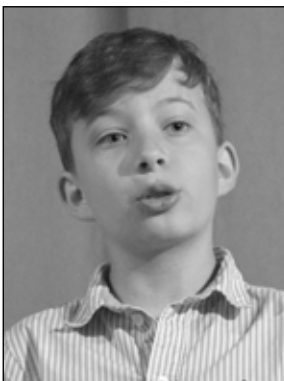
(Josef
Bukner: *Proč
má pes jazyk
v hubě*)

Přednesu se
věnuji už dlouho
– od 1. třídy.
Paní učitelka
jednou řekla,
že má pro mě
strašně pěknou
básničku.
A paním
učitelkám
se neodporuje... :-)
Bojuji s tím, abych se
nenechala rozesmát smějícím se publikem.
Pomyslela jsem si, že se mi chce utéct.

Ty máš doma psa?

Nemáme psa. Vždycky jsem si přála mít
na zahradě žirafu...

VÍTEK VODRÁŽKA

(René
Goscinný:
Kouřím)

Přednámám
druhým rokem.
Mamka mi
říkala, že
se hodně
podobám tomu
Mikulášovi. Já
mám rád takhle
vtipné texty.
Nejvíce mě ničí
tréma. Hodně
pak přemýšlím o tom, co říkám a sekám se.
Než jsem začal mluvit, měl jsem hrozný
strach.

**Už jsi zkoušel, tak jako Mikuláš, někdy
kouřit?**

Zkoušel. Ségra vzala tátovi cigaretu a šli
jsme s dalšími kamarády na posed. Tam
ji zapálila a posílali jsme si ji po kruhu.
A musím říct, že se mi to nezdálo dobré!

TOMÁŠ MUSIL

(Jiří Kolář:
*Zachránil jsem
Kiki*)

Přednámám
od 1. třídy. My
jsme vybírali
s babičkou, měli
jsme několik
textů a tenhle
se mi líbil
nejvíce. Potýkám
se hlavně
s výslovností,
a abych dával
důraz tam, kam patří. Když jsem vystoupil na
jeviště, chtělo se mi otočit se a jít zpátky.

**Kocourek Modroočko se v tvém
úryvku popere, také už ses někdy pral?**

Ještě jsem se nepral, ale kdyby o něco šlo,
tak do toho půjdu.

PAVLÍNA KRIEGOVÁ

(Eva
Papoušková:
Kosprda a Telecí)

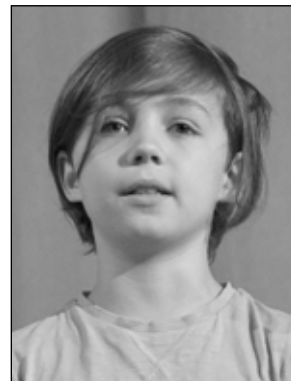
Přednámám
prvním rokem.
Paní učitelka
mi dala na
výběr a zrovna
tenhle text se
mi nejvíce zalíbil.
Musím si dávat
pozor, abych
nepřehrávala.
Řekla jsem si:

„Jejda, tady je lidí!“

**Už sis taky někdy oblékla nějakou
divokou módní kreaci podobně jako
Telecí z tvého úryvku?**

Když jsem byla malá, taky jsem si dávala
punčocháče na hlavu, protože mě rodiče
stříhali nakrátko a já chtěla mít dlouhé vlasy.

ŠTĚPÁN PROSSER

(Roald Dahl:
*Úvodní slovo
o čarodějnicích*)

Cíleně se
věnuji přednesu
od podzimu.
Pročítali jsme
v dramátku
různé texty
a tenhle se mi
nejvíce líbil. Stává
se mi, že se
spletu a změním
slovo. Nejde
mi to pak z hlavy a pořád to říkám špatně.
Podívil jsem se, že je tady taková zvláštní
ozvěna.

**Koho ze svého okolí, podle návodu
v tvém textu, podezíráš, že je čarodějnice?**

Naše paní učitelka třídí.

Ptala se Terezie Pecharová

ZEPTALI JSME SE...

... NA DIVÁCKÉ DOJMY Z VYSTOUPENÍ RECITÁTORŮ 2. KATEGORIE

ZAUJAL TĚ NĚKTERÝ Z TEXTŮ SVÝM TÉMATEM?

Alžběta (12 let)

Proč má pes jazyk v hubě (autor Josef Brukner, pozn. red.), protože to bylo vtipné.

Šimon (14 let)

Goscinného text Kouřím (z knihy Mikulášovy patálie, pozn. red.). Jeho texty se vybírají k přednesu celkem často. Líbí se mi jeho styl vyprávění. Pro 2. kategorii přednesu je to dobrý výběr. Texty jsou vtipně napsané.

Linda (42 let)

Jak postarší hlava rodiny věší obraz (Jerome Klapka Jerome: Tři muži ve člunu, pozn. red.). To bylo ze života. Takovou situaci si umím živě představit.

Vojta (11 let)

Proč má pes jazyk v hubě (autor Josef Brukner, pozn. red.). Byl vtipnej a dlouhej tak akorát.

Kačka (17 let), Anna (19 let), Justýna (19 let) a Alžběta (17 let)

Úryvek z knížky Hana (autorka Alena Mornštajnová, pozn. red.). Bylo to trochu depresivní, něco jiného než ostatní texty. Všichni měli vtipný, povznášející texty, tenhle nebyl tak veselý.

Vojta (13 let)

Proč psi nesnášejí kočky (Marie Korandová: Pročopohádky, pozn. red.). Text je vtipnej, dokáže oslovit.

KTERÝ Z RECITÁTORŮ TĚ OSLOVIL SVOU INTERPRETACÍ?

Terezie (11 let)

Asi jak vyprávěla Natálie Tučková od Lindgrenové (Nocujeme na seníku, z knihy Děti z Bullerbynu, pozn. red.). Bylo to takový vyprávění.

Alžběta (12 let)

Asi Antonín Adam (Jerome Klapka Jerome: Jak postarší hlava rodiny věší obraz, z knihy Tři muži ve člunu, pozn. red.). Nerecitoval to tak, aby rozesmál diváky, ale hezky to vyprávěl.

Šimon (14 let)

Tomáš Kisiel (Miloš Macourek: Želva, pozn. red.). Zaujal mě svým přednesem. Říkal to se zaujatostí pro text.

Kryštof (10 let)

Lucka Hertlová (František Nepil: Než začne ptáček hnízdit, pozn. red.), jak říkala „sakramentský malty“. Text je vtipný.

Linda (42 let)

Debora Toepferová (text Proč má pes jazyk v hubě, pozn. red.). Bylo to energické a mělo to šťávu.

Vojta (11 let)

Natálie Tučková (Astrid Lindgrenová: Nocujeme na seníku, z knihy Děti z Bullerbynu, pozn. red.). Říkala to hezky. Bylo to záživný. Knihu znám.

Kačka (17 let), Anna (19 let), Justýna (19 let) a Alžběta (17 let)

Kryštof Daněk (František Nepil: Já Baryk a má vlaštovka, pozn. red.) svým projevem, jak vystupoval a měnil hlasy. Bylo vidět, že rozumí tomu, co říká.

Kryštof (12 let)

Všichni byli hodně šikovní. Nejvíce asi Eliška Zahrádková (Alena Mornštajnová: Hana, pozn. red.). Vybrala si dobrý text, který jí „sedl“. Uměla ho pěkně prodat. A potom Vítek Vodrážka (René Goscinný: Kouřím, kniha Mikulášovy patálie, pozn. red.). Knihu mám rád. Měl to pěkný a vtipný, dobře to zarecitoval.

Vojta (13 let)

Mně se hodně líbil Kryštof Daněk. Krásně to uměl podat, mluvil přirozeně.

VČERA JSME VIDĚLI...

David Josef Koller

Michael Drahý

Kryštof Daněk

... KEITHEM HOMEREM, DLOUHOLETÝM ŘEDITELEM REDBRIDGE DRAMA CENTRE (R.D.C.) V LONDÝNĚ A LEKTOREM SEMINÁŘE A

Co pro tebe znamená Česká republika, co znamená pro Tvoji práci?

S českým prostředím dramatické výchovy udržuji dlouholetý vztah. Spojuje nás podobný přístup a náhled na dramatickou výchovu a divadelní práci. Navštívil jsem Českou republiku, a především Brno, mnohokrát. Redbridge Drama Centre spolupracovalo s divadelním souborem Pírko, s Centrem volného času Lužánky, s DAMU a dalšími subjekty. Docházelo a stále dochází k intenzivní výměně zkušeností, čeští studenti jezdili na stáže do R.D.C. Když jsem se stal ředitelem R.D.C., velmi mi záleželo na tom, abychom tyto vztahy pěstovali a dále rozvíjeli. Zmínil bych zde divadelního antropologa Eugena Barbu, který zdůrazňuje význam kulturní výměny. Je to efektivní způsob rozvoje osobnosti lidí, způsobů práce, myšlení a vidění světa.

Mohl bys čtenářům představit R.D.C.? Popsat, jak funguje, jak pracujete, co je vaším posláním?

R.D.C. se za léta, co existuje, hodně proměnilo. Původně to bylo místo, kde se pěstovala dramatická výchova pro školu, fungovalo jako nabídka školám. Takové organizace byly tehdy na mnoha místech Velké Británie. My jsme měli jedinečné postavení, protože jsme měli vlastní budovu, kde se mohli učitelé vzdělávat a mohli sem chodit se svými žáky. Tehdy zde pracovali čtyři stálí zaměstnanci jako učitelé a současně jako techničti a administrativní pracovníci. Chodili jsme přímo do škol, nebo jsme třídy zvali do Drama centra. Pořádali jsme kurzy pro učitele. Snažili jsme se učitelům pomáhat, rozvíjet na školách dramatickou výchovu i divadlo.

Součástí drama centra byl také divadelní soubor, kam chodili lidé od 14 do 21 let. Když jsem se stal ředitelem, rozšířil jsem činnost centra, začali jsme divadlo nejen hrát, ale i zvát jiné soubory. Třeba včerejší večerní představení bych k nám určitě pozval, chtěl bych, aby u nás hráli. Nabízeli jsme aktivity nejen školám, ale i místní komunitě, lidem z naší čtvrti. Když jsem před třemi lety z Drama centra odcházel, měli jsme 285 platících členů, děti i dospělých. Nynější vedení R.D.C. se na divadlo orientuje ještě více, nabídka vzdělávání není v tuto chvíli tak silná. Když středisko začínalo, bylo to opačně.

Jak na Tebe působí přehlídka Dětská scéna?

Přehlídka se mi zdá skvělá, výborně organizovaná. Překvapilo mě, že je zde tolik mladých lidí, kteří se aktivně účastní seminářů a zajímají se o dramatickou výchovu. Vnímám je jako novou nastupující generaci. To je výborné. A co se týče představení, která jsem zatím viděl, moc se mi líbila Sávitří. Tento způsob práce mi je blízký. Také mě zaujala práce dětí z Českého Těšína. Jak si užívaly pobyt na jevišti, cítily se tam bezpečně a sebevědomě. To je vynikající vizitka jejich učitelky.

Vnímáš nějaká specifika dětského divadla v ČR?

V Anglii je dlouhá silná tradice divadla hraného pro děti. Jedním z důvodů je i to, že na takové divadlo určitě dostanete diváky, rodiče sem vezmou své děti. Naopak divadlo hrané dětmi je v Anglii stále slabší, zatímco u vás se rozvíjí. Je to mimo jiné i tím, že osnovy jsou u nás velmi nabitě. Moje dcera je učitelkou a nikdy neměla možnost se svými

žáky vytvořit představení. Školní program je našlapaný a není zde na to prostor.

Máte nějakou podobnou přehlídku v Británii? Existuje tam nějaký systém přehlídek?

Nevím u nás o ničem podobném. My nejsme moc dobrá země na přehlídky. Byl jsem teď v Německu a tam jsou festivaly ve velké oblibě, tak jako zde. Obdivuji to. Přijde mi to neuvěřitelné, že něco takového máte. Jsem rád, že toho mohu být součástí. A že jsem mohl přijet. Chtěl bych se sem znovu vrátit.

Jaké problémy řeší obor dramatická výchova v Británii?

Hlavním problémem je podle mě přetížené národní kurikulum, tak se do školních vzdělávacích programů nedostane nic navíc. Dramatická výchova je nyní v Británii na ústupu, mizí ze škol i z obecného povědomí.

Mohl bys pojmenovat nějaká základní pravidla své práce, principy, kterými se řídíš? Co je důležité pro učitele dramatické výchovy?

Když chcete dělat divadlo, musíte vědět, kam umístíte publikum. Odkud chcete, aby se na vás dívalo. Podle toho formujete celou akci. To je jedno z nezákladnějších pravidel. Dále to zkoušíte říci různými způsoby, nebuďte závislí na slovech. A do třetice, v divadle všechno musí fungovat hladce, čistě, přesně, bez známky vnějšího úsilí. Musí to vypadat, jako že vše jde lehce, a přitom je za tím velké úsilí.

Čeho by se měl učitel dramatické výchovy vyvarovat?

Často vidím, že učitelé nechávají děti na divadle volně tvořit, ale nevybaví je řemeslnými divadelními dovednostmi. To je špatné. Řemeslné dovednosti jsou velmi důležité. Rozvolněnost může být neplodná. Dramatická výchova pak ztrácí reputaci. Dětem je divadelní vyjadřování vlastní. Sami od sebe přijímají role a pravidla: ten koberec bude moře, křeslo bude loď nebo pevnina. Dělají to přirozeně. Problém je v tom, že tuto schopnost nedovedou samy od sebe rozvíjet, tady jim musí pomoci učitel. Když se tak nestane, dochází k situacím, že třináctiletí použijí prostředky, které jsou adekvátní šestiletým. Učitel může ukázat, jak se vyjádřit na úrovni svého věku. V tom spatřuji podstatu práce učitele dramatické výchovy.

Co bys popřál dramatické výchově do budoucna?

Aby všichni učitelé v každé škole každý den používali dramatickou výchovu jako samozřejmý vzdělávací prostředek. Myslím, že by se pak děti více naučily, více by pochopily a svět by mohl být lepší.

Ptala se Veronika Rodová

NAHLÉDLI JSME DO...

... SEMINÁŘE A – Z UČEBNY NA JEVIŠTĚ

V dílně nazvané *From the Studio to the Stage* (Z učebny na jeviště), kterou vede Keith Homer, jsem pobyla celé dopoledne. Keith se věnoval herecké práci, užíval inspirativní a originální postupy. Proto bychom vám chtěli dění v semináři zprostředkovat, pokud možno, celé. Nyní přiblížíme druhou část dopoledne, první, delší, část uveřejníme v některém z příštích čísel.

„Nyní se zaměříme se na to, jak věc udělat, jak ji vyjádřit v divadelní akci. Každý si vezmete židli a postavte ji do prostoru. Představte si, že je velmi těžká. Snažte se židli pohnout, ale je těžká a nejde to. Nejhorší, co by se vám mohlo stát je, že byste s ní opravdu pohnuli.“

Všichni si to chvíli zkouší.

„Zkuste ještě jiný způsob, jak by s ní šlo ještě pohnout. Dobře, stačí. Všimli jste si, kolik se zde najednou objevilo zvuků? Využili jste všechno, co by mohlo posilovat představu, že je židle těžká. A zvuky jsou významné, posilují iluzi, kterou se snažíte vzbudit.“

„Teď si zkuste představit, co všechno by židle mohla být. Zkoušejte si na ni sedat různými způsoby. Hledejte, na čem všem se dá sedět.“

„Nyní to je židle ve vaší kanceláři. Práce je pro vás ale nudnou rutinou. Chodíte do kanceláře, jen abyste vydělali peníze. Odstupte od židle. Na koho ukážete, ten začne pracovat. Kdo dnes přijde do práce? Ty.“

Postupně ukáže na všechny.

„Stačí. Teď se zaměříme na krátkou sekvenci. Sledujte mě.“

Ukazuje krátkou etudu, ve které po sobě následuje pět prvků: otrávené přichází k židli, než si sedne, telefonuje, pak si do náprsní kapsy zastrčí tužku, otevře víko počítače,

sedne a píše, napije se kávy z hrnku.

„Vyzkoušejte si to.“

„Nyní budeme koncept rutiny, jejího divadelního ztvárnění, vytvářet společně. Gesta budou mnohem větší než v normálním životě. Vymyslíte si každý svou rutinu, pět vlastních pohybů. Dostanete k tomu papír, se kterým budete manipulovat. Pozor, neměli byste ho zničit. Sekvenci budete opakovat stále dokola, po páté pozici začnete opět jedničkou.“

Každý si vytváří sestavu stále se opakujících výrazných pohybů s papírem. Keith nahlas počítá do pěti, všichni se sjednocují v rytmu.

„A teď, až řeknu šest, tak se všichni postavíte.“

Pak představí novou sekvenci čtyř pohybů, které se všichni naučí a navážou na předchozí sekvenci.

„Pojedeme všichni stejně, v jednom rytmu. Na šest se všichni postavíte a pak se rytmus zpomalí. Důležité jsou zvuky papíru. Kdyby se někdo ztratil, počká a na šest se zase chytne.“

Všichni si to zkouší.

„Pozor, je to pohyb, není to tanec. Zaměřte se jen na zvuky papíru, zkuste eliminovat jiné zvuky. Teď budu počítat jen já a po chvíli přestanu. Budete se řídit zvuky papíru. Rytmus by se vám nyní už měl dostat do krve.“

Opět všichni zkouší.

„Začalo to fungovat, drželi jste rytmus podle zvuku papíru. Buďte přesnější, někdo je trochu rozmazaný. Teď z toho uděláme scénu. Stojíte kolem, jeden vykročí ke své židli a začne svou sekvenci. Pak ke své židli přijde druhý a připojí se na první dobu. Postupně budete přicházet, až budete v prostoru všichni. Pak budete zase postupně odcházet. Nejtěžší to má ten první, který musí celou dobu držet rytmus a odchází jako poslední. Je důležité, aby v části osobní rutiny nebyly stejné zvuky, jako ve společné sekvenci. A nyní to zkusíme s hudbou.“

Určí, kdo půjde, jako první, a udá rytmus. Pak pouští hudbu (skladbu Slow and Funny – Cleaners z filmu Never on Sunday) a probíhá celá společná herecká akce. Na závěr Keith reflektuje práci.

„Nejde zde o psychologii, jde o hereckou práci, o techniku, která může být herci užitečná.“

Zaznamenala Veronika Rodová

VČERA JSME VIDĚLI...

Gabriela Hejčová

Taňa Smeykalová

Matyáš Hubálek

VČERA JSME VIDĚLI...

Lea Juřenová

Anežka Marie Novotná

David Stupka

ZAPSALI JSME...

... Z VEŘEJNÉ DISKUSE

NIŽŠÍ PRINCIP

Pozitivní ocenění z řad studentů středních škol a veřejnosti: porušování pravidel a zákonů klasické výstavby dramatu; ztvárnění postav (nuda a nízká energie); nelineární způsob vyprávění; neustálé bytí v pozoru, aby nám jako divákům nic neuniklo; přemýšlení o tématu; očekávání, co bude následovat; různorodost v mikrosituacích. Na druhé straně byly zmíněny překážky, které bránily uchopení smyslu: neznalost motivací; hlasitost a srozumitelnost projevu; hledání point, které nenastaly; zda byly dané motivy aktuální, např. alkoholismus; co úloha pozorovatelky „Smrti“ v rohu; zda by děti ještě neměly do rolí a tématu dorůst. Moderátor diskuse Roman Černík to shrnul tak, že jsme se hodně bavili o tom, jaké bychom představení chtěli mít, tj. o nenaplněných očekáváních a potřebách diváků. Ocenil však pokus jít neprošlapanou cestou. Michaela Homolová dodala, že všechny situace vedly k hlavnímu tématu, kterým byla nevšímavost a lhostejnost teenagerů.

JAMIEÁDA

Pozitiva a ocenění: jednotný styl kostýmů a rekvizit; jasnost tématu; síla „trojjednotnosti“ matky Jamieho; proměna a využití rekvizit (židliček) na scéně; zpěv a rytmizace při přestavbách; jasnost, čitelnost, uzavřenost a srozumitelnost situací; humor. Problematické okamžiky

a otázky v hlavách účastníků diskuse se objevily následující: smích v roli a vypadnutí z napětí a role; zda je předloha vhodná pro daný věk herců a zda už text náhodou tzv. „nepřerostli“. Jiřina Lhotská dodala, že by inscenaci prospělo přesnější zadání situace, a to i po stránce herecké. A více se zaměřit na rozehrání vztahů Jamieho s partou, její hierarchii atd. Parta (svoboda) je totiž protipólem matky. Roman Černík shrnul diskusi, že se jednalo o srozumitelné a dobré představení, kde byl využit chór a zajímavě se pracovalo s divadelními znaky, i když to mělo jisté rezervy (především v druhé části s „jednodomou“ upíří matkou).

FÍLELÉM, KOSODE, MIEDO

Seminaristé a účastníci diskuse se kladně vyjádřili k: napětí vzbuzovanému nafouklými balónky a strachu z jejich prasknutí; kontaktu s divákem; fyzickému pojetí inscenace; jednotné kostýmní stylizaci; schopnosti donutit diváka k přemýšlení nad tématem strachu v mnoha rovinách; temporytmu a napětí; proměně situace s kamerou (od bezpečí po strach ze sledování); udržení pozornosti akcí na jevišti i mezi diváky či k performativitě představení. Rezervou se zatím jeví plné nasazení aktérů v oblasti fyzického divadla, která by měla jít až za hranici snesitelnosti. Text je výsledkem sběru materiálu souboru.

Zapsal Josef Pekárek

... Z DISKUSÍ DĚTSKÉHO DISKUSNÍHO KLUBU

NIŽŠÍ PRINCIP

Jako první se na podiu představil soubor Kastrol z Plzně. V diskuzích děti kladně hodnotily autorské zpracování, udržení rolí i přes velký počet členů na jevišti, skvělé použití lavice jako hlavní rekvizity. Je tu ovšem fakt, že některým divákům přišly části příběhu nejasné a nesrozumitelné. Co se týče zvládnutí velkého prostoru, soubor Kastrol prohlásil: „Bohužel nemáme zkušenosti s tak velkým prostorem, a proto nás nebylo vždy dostatečně slyšet.“ Diváci se často ptali na význam „upíra“ v kontextu představení a také na časové prodlevy, vyplněné hudbou, mezi jednotlivými scénami. Zajímavým faktem bylo, že soubor dokázal secvičit hru za pouhý víkend.

JAMIEÁDA

Jediné dnešní představení, které bylo inspirováno literární předlohou, zahrál soubor LDO ZUŠ Vítězslava Nováka z Jindřichova Hradce. Představení se obecně velmi líbilo především díky rozmanitému využití rekvizit. Herci byli též chváleni za zřetelný hlasitý projev a za zapojení živé klavírní hudby. Dalšími pozitivy hry bylo zaplnění celého jeviště, ztvárnění

„tříhlavé matky“, celkový kontrast mezi matkami a správné uchopení rolí. Jediným nejasným bodem byla scéna, kdy hlavní postava Jamie plakal na konci celého příběhu. V diskuzi jsme se od souboru dozvěděli, že se k nim připojili dva noví členové.

FÍLELÉM, KOSODE, MIEDO

Jako poslední se nám představil soubor Špenát a kedlubna pocházející z Mostu, který funguje pouhý rok a půl. Soubor během své existence přišel o dvě členky, čímž v souboru zůstala pouze jedna dívka a tři chlapci. Na představení diváci velmi ocenili použití jednoduchých, ale výstižných rekvizit, dále zapojení pohybu, rytmu, propojení s dechem a slovem a také to, že mohli být součástí hry. Díky otázkám jsme se dozvěděli, jak vznikl název inscenace, a to překladem slova „strach“ do různých jazyků (italština, japonština a španělština). Velmi zajímavým zjištěním bylo, jakým způsobem herci získávali odpovědi na otázku, co v nich vzbuzuje strach. Ze získaných nahrávek dokázali poskládat námět ke své hře. Soubor prohlásil: „Díky tomuto způsobu získávání námětu jsme se naučili, jak komunikovat s neznámými lidmi a nestydět se.“

Kateřina Formánková a Justýna Lecianová (SPgŠ Futurum, Praha)

VČERA JSME VIDĚLI...

Eliška Zahrádková

Viktorie Dufková

Tereza Honzlová

Eliška Přileská

Vojtěch Johanides

Viktorie Hylská

Lucie Hertlová

Kristýna Sovová

Tomáš Jílek

VČERA JSME VIDĚLI...

Nižší princip

Jamieáda

Filelém, Kosode, Miedo

ZAPSALI JSME...

... Z DISKUSE LEKTORSKÉHO SBORU

NIŽŠÍ PRINCIP / KASTROL, SOUKROMÁ ZUŠ TRNKA, PLZEŇ

Nedělní blok inscenací otevřelo představení **Nižší princip** souboru **Kastrol Soukromé ZUŠ Trnka z Plzně** v režii **Michala Stona**. V této autorské inscenaci soubor nastoluje témata odcizení, míjení se, nekomunikace. Vidíme obraz světa, ve kterém se příběhy lidí navzájem prolínají, ale vzájemně jsou si lhostejní.

Inscenace je zajímavá nejen tématem, ale především formou. Soubor zde záměrně pracuje s pomalým temporytmem a monotónností. Před našimi zraky se odehrává množství malých setkání, které se záhy mění v míjení se, nenaslouchání, nevšímavost. Jednotlivé postavy jsou nastoleny a vracejí se v dalších a dalších setkáních. Přesto, že celý tvar působí chaoticky, každá postava má svou linku, svůj příběh, který se proplétá s těmi dalšími. Bohužel je velmi obtížné sledovat veškeré dění. Všechny informace, které jsou poskytnuty, mají stejnou hodnotu, takže je těžké odlišit podstatné od méně podstatného. Od diváka to vyžaduje velkou trpělivost a velmi pozorné soustředění, aby si všiml náznaků, drobných jevištních akcí, které odkrývají význam a záměr inscenace. Bezesporně jde o počín, který vyvolal bohatou diskusi a otevřel celou řadu otázek.

Významným prvkem inscenace je samotné jednání hráčů, které využívá jemné, minimalistické prostředky, subtilní provedení dialogů. Stačí pohled, jemné gesto, napětí či povolení těla, způsob chůze. Souboru se povedlo naplnit tento záměr v představeních velmi rozdílně. Zatímco v dopoledním provedení bylo možné ocenit přesnost, promyšlenost, preciznost, odpolední tyto kvality z velké části postrádalo. Soubor se touto inscenací vydal na tenký led divadelní formy, která je lákavá, ale přináší mnohé potíže. Přes všechny problémy je cenná právě snahou experimentovat, prozkoumávat nevyšlapané cesty.

JAMIEÁDA / LDO ZUŠ VÍTĚZSLAVA NOVÁKA, JINDŘICHŮV HRADEC

Soubor **LDO ZUŠ Vítězslava Nováka z Jindřichova Hradce** pracoval s velmi oblíbenou předlohou, která láká mnohé divadelní soubory – **Jamie** a upíří **Briana Jacquese**. Text poskytuje vděčný materiál, který umožňuje různé způsoby zpracování.

Soubor pod vedením **Františka Oplatky** nabídl sevřený a stylizovaný začátek příběhu s poměrně jasně naznačeným tématem. Úvodní scéna přináší trefnou stylizaci, je dobře scénicky zvládnutá, má potřebný temporytmus. Pojetí několikanásobné matky vytváří působivý obraz nesnesitelné mateřské péče, kterému jak hráči, tak diváci v hledišti (dle reakcí) velmi dobře rozumí. Škoda, že se úvodní stylizace v dalších scénách vytrácí a je nahrazena civilním jednáním, které přináší některé problémy. Prvním je nejasnost vztahů mezi partou a Jamieem. Není úplně jasné, čím jsou pro něj zajímaví, proč by se chtěl před nimi „ukázat“. Není nastolen kontrast mezi nesvobodným životem s matkou a svobodou života s partou. Problém je také v tom, že hráči představují děti mladší, než ve skutečnosti jsou. Například málo uvěřitelná je situace, kdy si Jamie hraje s hračkami. Škoda také, že stylizace mnohohlavé matky není variována v matce – upírce, která je (podle slov Jamieho) mnohem horší než ta lidská. V podání souboru je lidská matka mnohem nesnesitelnější než ta upíří.

Scénografické řešení zpočátku funguje velmi dobře. Židle vytvářejí plot, náhrobky na hřbitově. A také první přestavba scény je zdařilá. Postupem času se pracuje se scénou stále méně tvořivě a navíc množství židlí a dalších komponentů působí neohrabaně při dalších přestavbách. Kvalita inscenace tkví v nabídnuté, ale nedotažené stylizaci, která poskytuje potřebný nadhled a humor. K tomu má soubor dostatečné dispozice a invenci, jak to ukázal v první části představení.

FILELÉM, KOSODE, MIEDO / ŠPENÁT A KEDLUBNA, ZUŠ F. L. GASSMANNA, MOST

Inscenaci divadla poezie se záhadným názvem **Filelém, Kosode, Miedo** uvedl soubor **Špenát a kedlubna, ZUŠ F. L. Gassmanna, Most** pod vedením **Pavla Skály a Barbory Gréeové**. Hned v úvodních minutách se dozvíme, že název ukrývá slovo strach v různých jazycích. Pojítkem textů a obrazů, které svou hrou čtyři interpreti vytvářejí, je téma strachu, a to, jak nás ovládá a jak se s ním vyrovnáváme. K tomu přispívá velmi dobře zvolená rekvizita, nafukovací balónky. Promyšlená práce s nimi vytváří působivý divadelní znak. Z opravdovosti, se kterou interpreti texty prezentují je patrné, že jde o jejich osobní výpověď, o téma, které je zajímá. Inscenace je ukázkou přístupu, kde je kladen důraz na fyzickou akci v kombinaci s osobní výpovědí. To klade nároky na velmi dobrou vybavenost interpretů. V tomto případě všichni čtyři disponují mnohými dovednostmi. Především dovedou vytvořit napětí a pracovat s ním ve prospěch sdělení, dovedou udržet temporytmus jednotlivých obrazů i celku, dobře pracují s pauzou, s pointováním jednotlivých obrazů. Někde se to pochopitelně daří výborně (např. v obraze „kamery všude“), někde jsou rezervy v dotažení pohybu, v přesnosti, v nasazení ve fyzickém jednání (tento typ divadla vyžaduje, aby interpreti šli na hranici svých osobních fyzických možností). Rezervy mají interpreti ještě v přesné a kvalitní výslovnosti. Jistě není jednoduché zajistit dobrou srozumitelnost při náročném fyzickém jednání, ale právě proto by pomohla důslednější artikulace. V každém případě jde o velmi zdařilou a inspirující práci, která nám přinesla mimořádný zážitek.

Hana Cisovská

VČERA JSME VIDĚLI...

Nižší princip

Jamieáda

Filelém, Kosode, Miedo

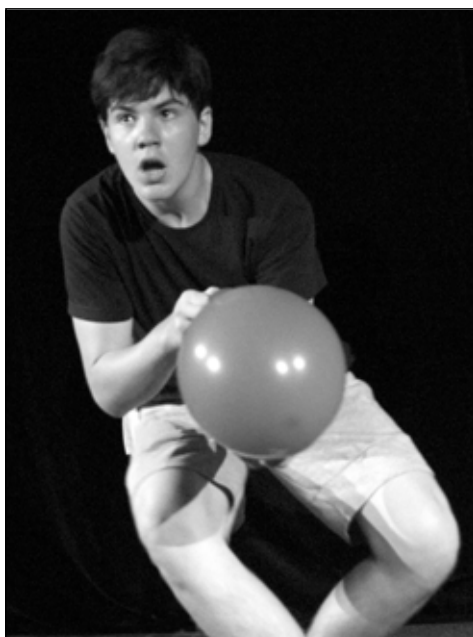
VČERA JSME VIDĚLI...

Nižší princip

Jamieáda

Filelém, Kosode, Miedo

ZEPTALI JSME SE...

... NA DIVÁCKÉ DOJMY Z PŘEDSTAVENÍ 2. BLOKU

NIŽŠÍ PRINCIP

Alexandr (18 let)

Musím vstřebat, co jsem viděl.

Elena (18 let)

Chyběla dynamika a akce. Postavy na sebe podle mě nereagovaly.

Alexandr (17 let)

Absurdní až vtipné. Ze začátku jsem se nudil, ale poté vlastně i smál.

Vítek (20 let)

Zaujal mě způsob budování napětí, ale nezdálo se mi to dotažené.

Hanka (39 let)

Budu si pamatovat hudbu. Čekala jsem hlubší pointu, nepochopila jsem smysl dané postavy.

Marie (17 let)

Příliš mě to nezaujalo. Necítila jsem z toho emoce.

Sabina (17 let)

Bylo to velice zmatené. Nepochopila jsem děj. Bez emocí.

Maria (17 let)

Vůbec nevím, jaký to mělo význam.

Klára (17 let)

Pochopila jsem, že se to týkalo problematiky mladých, ale ne pointu. Málo kontaktu s divákem.

JAMIEÁDA

Alice (17 let)

Bylo to vtipné, téma bylo super, akorát někdy hercům nešlo rozumět.

Eliška (17 let)

Herci byli skvěle sebraní.

Jana (39 let)

Líbila se mi scénografie. Šlo vidět, že si to děti užívají.

Anna (18 let)

Hodně se mi to líbilo. Skvělé téma a zpracování.

Monika (40 let)

Líbily mi vzorce chování, rozdíl vnímání. Dřív jsem to vnímala stejně, ale jelikož jsem

sama matka, pohled se lehce změnil.

Lenka (38 let)

Překvapila mě scéna s upíří matkou. Matky jsou všude stejné.

Patricie (17 let)

Líbilo se mi to. Oceňovala jsem odvahu hlavního hrdiny.

Jan (17 let)

Na to, že tam bylo amatérské vybavení, se mi to moc líbilo.

Václav (17 let)

Cítil jsem se jako doma.

Lucie (17 let)

Hezky provedeno. Herci mluvili nahlas.

FILELÉM, KOSODE, MIEDO

Lucie (17 let)

Zajímavé zpracování. Výborné propojení s pohybem.

Táňa (44 let)

Překvapilo mě, jak jde hrát i velké divadlo s malým počtem herců. Skvělé spojení mluveného slova s pohybem. I když tam bylo málo jednání, moc se mi to líbilo.

Lukáš (21 let)

Mám dojem, že jsem si rozšířil své spektrum strachu.

Kateřina (17 let)

Líbila se mi originalita a zajímavost příběhu. Dobré napětí.

Anna (16 let)

Oceňuji práci s mimikou, procítěnost. Věděli, o čem hrají.

Klára (18 let)

Líbila se mi vtipnost a pravdivost.

Monika (18 let)

Bylo to originální a navodilo to ve mně strach.

Anna (11 let)

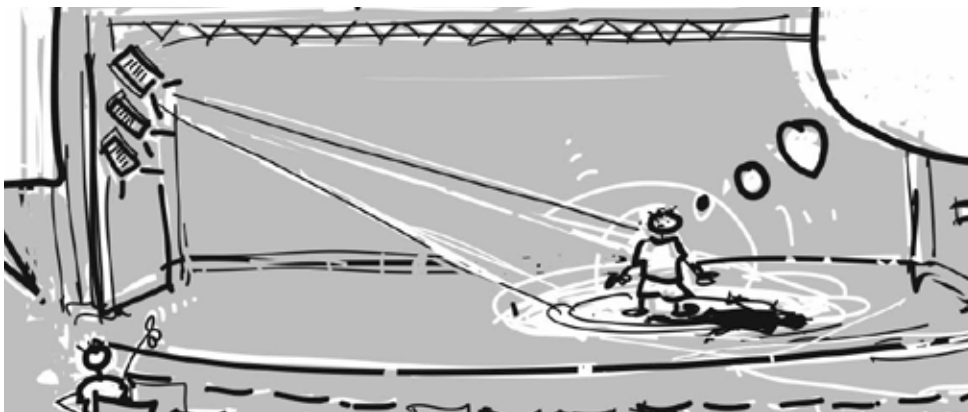
Originální. Vyvolalo to ve mně emoce.

Lucie (12 let)

Bylo to uvěřitelné a líbilo se mi, jak to bylo provedené.

Patricie (17 let)

Nepotřebovali k tomu nic, jen svá těla.

VČERA JSME VIDĚLI...

Nižší princip

Jamieáda

Fílelém, Kosode, Miedo

ZAPIŠ SI...

... DOJEM Z DNEŠNÍHO DNE

[illegible]

... TŘI BOTY, ZŠ A MŠ TŘEBOTOV

SAMÍ ZNÁMÍ

Odpovědi děti jsme nahrávaly na diktafon, a pak je doslova přepsaly sem.

Václava Makovcová a Jana Barnová

Jak vznikl název vašeho souboru?

V Třebotově se našly tři ztracení boty, a tak vznikl ten název Tři boty toho souboru. Jedna paní, co dělala soubor, šla kolem tří bot, potom došla do školy a zeptala se, jestli by se ten název nemohl jmenovat Tři boty. Že protože naše vesnice se jmenuje Třebotov jako Tři boty.

Co vás na divadle baví?

Mě baví, že vždycky když to zahraju, tak potom jsem šťastná, že jsem to udělala dobře a když jsem zjistila, že jsem postupovala do Svitav, tak jsem byla úplně hrozně šťastná. Že

jsem s kamarády. Srandovní divadlo je dobré. Když herci dokážou spolupracovat, to je takový pořádek, že když jeden spadne, druhý ho zvedne. Trošku něco strašidelného. Mě baví někdy, že jste prostě v tom stresu, že se něco stane, a na konci zjistíte, že se nic nestalo.

Co vám na divadle vadí?

Mně se nelíbí, když ti herci do toho nedávají, že se do toho nevězí, a pak vlastně jim to neuvěříme, a to divadlo nestojí za nic. Mně se nelíbí, když ty herci třeba dělají nebezpečné věci, anebo tam třeba je něco strašidelného, anebo si ze sebe dělají takový ošklivý vtipky.

Proč a jak jste se pustili do inscenování zvolené předlohy?

Napadlo nás to tak, protože jsme si vyhledali nějaký pěkný básničky, složili

jsme je dohromady a udělali jsme z toho jedno velké divadlo. A bylo to vtipné. Aby to ty diváky pobavilo a aby z toho měli radost a aby se tomu mohli zasmát a aby měli z toho takovej hezkej zážitek a aby mohli vědět, že děti taky toho dokážou hodně udělat.

Která divadelní složka je pro vás v inscenaci nejdůležitější a proč?

Nejdůležitější je pro mě velryba, protože já tam hodně, asi tak dvě věty a musím na to dávat hodně ten výraz, že nesmím to odfláknout, ani jako to udělat hrrr. Podle mě je tam ta zvuková spíš, že je tam nejvíc těch zvuků. Ten krokodýl. Pro mě jsou nejdůležitější ty pohyby. Zpívání. Pro mě je důležitý všechno, protože když zkazíme zpívání, pohyb nebo cokoliv jiného, tak vlastně to divadlo už bude stát za starou belu.

Popište nejzajímavější detail, okamžik vaší inscenace.

Polospodky. Krokodýl. Mrož. Jelikož. Autobus s husama. Mě baví to, kde nic neříkám. Velryby.

Kdy nastal největší zásek, zádrhel při zkoušení?

Velryby. Podle mě při ročních obdobích. U mrožů. U chození a plazení. Kly o kly cvakly. Pro mě byl nejtěžší můj partner, který se koukal všude jinde, nebo si lehl a nevšímal si ničeho. Ani mě.

Jak často, kolikrát a pro koho inscenaci hrajete?

Hrajeme pro publikum a pro radost, abychom neseseděli jako líné pecky doma, protože když budeme jenom sedět a něco třeba hrát na počítači, tak si nic neužijem, ale třeba takhle si zahrajem nějaký divadlo, to nás prostě jako baví. Tak já si myslím teda, že prostě divadla jsou důležitá, že se při tom divadle někdo něco dozví a hrály jsme před dětma v družině, v Nové Strašeci a to je všechno.

Ptal se (a redakčně krátil) Josef Pekárek

... HOP-HOP INDIÁNI, ZUŠ OSTROV

LIŠKA S DOBROU NÁLADOU

Jak vznikl název vašeho souboru?

Název souboru HOP-HOP vznikl už za vedení ostrovského literárně-dramatického oboru Soňou Pavelkovou, byla to část textu jedné inscenace. Název převzala moje učitelka Irena Konývková a když jsem přišel do Ostrova učit, směl jsem ho také začít používat. Což je pro mě čest a závazek. Soubory se vždy dělily a rozlišovaly názvem inscenace nebo její zkráceninou. Proto je tento soubor Lišky nebo Indiáni. Máme v tom sami trochu zmatek.

Co vás na divadle baví?

Když ho můžeme hrát ostatním. Hrát jim co nás baví.

Co vám na divadle vadí?

Když se musí moc zkoušet.

Proč a jak jste se pustili do inscenování zvolené předlohy?

Měli jsme v ročníku kluky, kteří mluvili trochu sprostě a ani si to neuvědomovali, tak jsme se zabývali tím, co se s tím dá dělat, a jestli mluvit sprostě a klít má nějaký význam.

Která divadelní složka je pro vás v inscenaci nejdůležitější a proč?

Herecká. Protože je to inscenace, na které se všichni hodně naučili, a první inscenace, se kterou vůbec vystoupili na veřejnosti.

Popište nejzajímavější detail, okamžik vaší inscenace.

Když to začne, všichni ztuhnou a začíná se hrát. Snad se to zase podaří.

Kdy nastal největší zásek, zádrhel při zkoušení?

Po premiéře, kdy jsme ji pak skoro rok nehráli a všechno museli celé překopat vybrousit, zpřesnit...

Jak často, kolikrát a pro koho inscenaci hrajete?

Vloni jsme měli premiéru a třikrát jsme hráli pro první třídy. Potom až teď na Dětské scéně.

Ptal se Josef Pekárek

... STONOŽKA VE SPRŠE, ZUŠ F. L. GASSMANNA, MOST

DĚŠT A PAK TICHO

Jak vznikl název vašeho souboru?

Jednou na hodině jsme vymýšleli název pro náš soubor. Někdo řekl, že budeme stonožka. A někdo další, že stonožka ve sprše. Nejdřív jsme to brali jako srandu, ale pak jsme se shodli, že to je super název. A tak vznikla Stonožka ve sprše.

Co vás na divadle baví?

Baví nás, když vyjdeme na jeviště a začne v nás proudit taková ta trémová krev. A pak si to vždycky užijeme a je to super. Taký nás baví, že na dramaťáku můžeme být sami sebou, ale zároveň si můžeme vyzkoušet různé role.

Co vám na divadle vadí?

Nevíme. Asi nic.

Proč a jak jste se pustili do inscenování zvolené předlohy?

Měli jsme spoustu nápadů, o čem bychom mohli hrát. Ale asi nejvíc jsme řešili téma šikany. Po pár hodinách dramaťáku nám Bára přinesla předlohu, která byla právě i hodně o šikaně. Příběh se nám strašně líbil, a tak jsme se do toho pustili.

Která divadelní složka je pro vás v inscenaci nejdůležitější a proč?

Zvuková je pro nás hodně důležitá hlavně kvůli vytvoření atmosféry. A pak určitě všechny ostatní taky.

Popište nejzajímavější detail, okamžik vaší inscenace.

Když vyjde Slunce. Všichni si představíme, jak pomalu vychází, je to jako bychom viděli něco, na co se moc těšíme a co nevidíme celý život, a pak najednou jo. Je to jako by nám bylo doopravdy větší horko a je to příjemný.

Kdy nastal největší zásek, zádrhel při zkoušení?

Když jsme řešili, jak vytvořit atmosféru Venuše. Dlouho jsme si povídali o tom, jak se tam lidem žije, jaký to pro ně je. Když už

jste to pak věděli my, potřebovali jsme to nějak předat divákům, aby to na ně působilo stejně, jako na nás.

Jak často, kolikrát a pro koho inscenaci hrajete?

Zatím jsme inscenaci zahráli celkem třikrát. Jednou na divadelním festivalu Na(ne)čisto, kde to bylo ještě hodně nanečisto. Pak jsme hráli na Dětské scéně v Lounech a potom pro rodiče a kamarády.

Ptal se Josef Pekárek

... MAŠMYŠ, DIVADLO PRO ZLIČÍN, PRAHA 5 – SOBÍN

KAMARÁDKA

Jak vznikl název vašeho souboru?

M: Za to může mé pětileté já. Pamatuji se, že jsme seděli na koberci, já přišla s MašMyšem a celou dobu si to pleteme s myšmašem. K: Jako předškoláci vymysleli původně název Myškamarád. Kamarád se díky změnám osazenstva souboru někam vytratil.

Co vás na divadle baví?

M: Všechno. Kreativita. Vymýšlení věcí. Že se může zahrát skoro všechno. Může se to pak ozvláštnit, i když je to třeba úplná kravina. Že když jsem na jevišti, hraju za někoho jiného a mám pocit, že mám prostě

takovéj druhý život. A těch životů mám i víc, protože mám i víc rolí. Neřeším tak svoje problémy.

Co vám na divadle vadí?

D: Někdy se to musí trochu drtit. A cejtím, že jsem protivná, když bychom to mohli dopilovat, aby to bylo lepší, ale není čas. M: Jo. Mě to baví. Vždycky máme málo

času. Ale vždycky jsme to stihli. A že nemáme zkoušky víckrát týdně.

Proč a jak jste se pustili do inscenování zvolené předlohy?

M: Minulé představení končilo happy endem. Chtěli jsme změnu. A chtěli jsme původně horor, ale nějak z toho sešlo. Došli jsme k šikaně a depresi... Dana nakonec vzala předlohu, a vytvořili jsme si z toho text Kamarádky. Chtěli jsme nějaký lidský témata, oproti předchozí inscenaci.

Která divadelní složka je pro vás v inscenaci nejdůležitější a proč?

M: Herecká. Protože když bude v představení třeba chyba ve zvuku, tak to neudělá tolik, jako když se budeme dívat na

představení, kde do toho nikdo nedává emoce a jenom odříkává text. Ale já mám ráda ten pohyb, je to akčnější než zvuk, tak...

Popište nejzajímavější detail, okamžik vaší inscenace.

M: ... když tam Sofča ničí ty obrázky, to je taková silná scéna... Původně tam ovšem vůbec nebyla. A propletenej začátek a konec. Věta, která vlastně zazní na začátku, se objeví až někde uprostřed nebo na konci představení, to mi přijde jako zajímavý detail.

Kdy nastal největší zásek, zádrhel při zkoušení?

M: Když jsme zjistili, že nám tam chybí pořádná zápleтка. Neustále šikanování bez vyvrcholení. D: Problém byl v tom, když odešla jedna /Mašmyška/ a přestala jsem tomu věřit. K: Protiúkol pro Sofču, protože holky jsou kamarádky a ona mi má na jevišti dělat sviňárny. Co si o ní budou myslet diváci?

Jak často, kolikrát a pro koho inscenaci hrajete?

D+K+M: Kamarádku jsme hráli dvakrát na přehlídce, a pak jsme si ji dali před oběma přehlídkama, ne? Takže čtyřikrát jsme ji zatím hráli. Jinak hrajeme i pro veřejnost... v tý naší zkušební většinou. Pak děláme den divadla... anebo když nás někdo někam pozve.

Ptal se (a redakčně hodně krátíl) Josef Pekárek

SEŠLO SE...

... VÝLET PRO DĚTI ZE SOUBORŮ

Soubor Stonožka ve sprše na prohlídce hasičské stanice aneb Kde je voda, tam je Stonožka jako doma.

foto Vladislav Steinbauer

ZAHLÉDLI JSME...

... na veřejné diskusi o představeních

... v dětském diskusním klubu

... v redakci

VČERA JSME VIDĚLI...

... S JINDROU

Dočasně pevný spolek Svitavy vznikl k příležitosti POSEDU 2018 a je věnován Jindřichu Pevnému. Proslavil se jako výtvarník, divadelník a muzikant.

Celým vystoupením se nesla vzpomínka právě na Jindřicha Pevného. Program byl rozdělen do čtyř částí, na kterých pracoval pokaždé jiný divadelní spolek.

V první čtvrtině diváky zaujalo provedení Modré panny. Dále následovala krátká divadelní balada za použití obrazových postav. Ve třetí části byly fascinující měnící se obrazy přímo před zraky diváků. Vystoupení bylo ukončeno písněmi, které napsal sám Jindřich.

Z celého představení byla vidět úcta, přátelství, společné vzpomínky s kolegou, a to vše se podařilo divákům přidat.

laická porota z lidu

SEŠLO SE...

KATOVNA DĚTSKÉ SCÉNY

Mám na zdi vytištěný kreslený vtíp z Divadelních novin ze série *Jsem Fagi*. Je na něm neblaze proslulá historická postava muže s rukama za zády. Černá patka a střížený knír jako atribut jeho karikatury. V komiksové bublině nad hlavou je vepsána tato replika: „Fagi, mám touhu ubližovat bezbranným...“ Dívka Fagi, v tričku s potiskem DĚTSKÁ SCÉNA, stojící vedle, odpovídá: „A slyšel jste někdy o porotování na divadelních amatérských přehlídkách?“

Po sobotním rozboru – diskuzi s Romanem Černíkem a Irinou Ulrychovou, zástupci lektorského sboru, jsem nabyl přesvědčení, že končí platnost tohoto vtípu. A obrázek, kolem něhož jsem chodil se zlomyslnou ubliženeckou ironií: „To máte za všechny ty roky!“ se studem a omluvou sundám. V učebně č. 312/1 svitavské Fabriky jsem se totiž zúčastnil přátelského, fundovaného a empatického povídání tří osob se stejným sociálním a odborným (zde doufám, že i z mé strany) statutem. Jen oni dva nahlíželi na představení inscenace s otevřeným pohledem plným konkrétních otevřených otázek, které otvíraly moji inscenátorskou do sebe uzavřenou konzervu. Když navíc druhý den v Deníku Dětské scény vyšla jejich interpretace reflexe *Přehánky* v podobě, která dokonale reprodukovala verbální projev lektorského rozboru do podoby tištěné, řekl jsem si, že ten obrázkový vtíp nejenom sundám, ale i zničím. Děkuji

Irino a Romane.

Jenže: Když jsem jakž takž přetlumočil dětem další ohlasy z diskuzí, přetištěné v Deníku, vylezla z nich nečekaná zpětná vazba. Jedna paní učitelka v zákulisí veřejného foyer vede ke svým zhruba desetiletým dětem plamenný názor spravedlivého arbitra dobrého dětského divadla: „Doufám, že už nic horšího, než *Přehánku* tady neuvidíte.“ Další paní odchytne jednoho chlapce z mého souboru, zahltí ho průjemem otázek typu? „Proč vybuchlo to slunce? Co se stalo s Margot, když vylezla ze skříně taková apatická?“ Kluk neměl jasno s významem slova apatická a tak odpověděl: „Nevím.“ Načež se tato spasitelka špatného divadla obrátila ke svým potenciálním učedníkům a teatrálně zvolala: „No jo, když to neví ani samotní herci, jak to potom máme vědět my diváci?“

Takže: Obrázek se vrací zpět na své místo, jen v jedné bublině poopravím text: „A slyšel jste někdy o ambiciózních učitelích (učitelkách) a vedoucích dětských divadelních souborů?“

Věnuji se divadlu přes třicet let, na Dětské scéně nejsem poprvé a jen tak z něčeho se neposouvám. Moje divadelní vidění a prostředky vložené do inscenování jsou někdy komplikované a dětem jejich tvůrčí vývoj moc neulehčují, ale jsem si jistý, že výchovně jsem nikdy nepochybil.

Jiří Rezek, učitel dramatické výchovy a vedoucí souboru 6. r. LDO ZUŠ Jindřichův Hradec

SEŠLO SE...

Líbilo se nám tu, děkujeme!
Líbilo se nám to, děkujeme!
Bylo to svěží, jak ulice po dešti,
budeme se osvěžovat ještě
dobrými vzpomínkami.
Děkujem všem; každý byl veršem
v té básni. Každý, kdo přišel a sdílel
a sdílel sebe, byť jen úsměvem.
Cesta těch mnohých vedla přes verše
a knížky, a přemýšlení a memorování,
a proto ten zástup lidí a dětí byl
lehký, jako když obracíte listy,
a proměnlivý zároveň, jako už to s knížkami je.
Co si budem povídat.
Bylo skvělé, že se prolnula přehlídka
přednesu s divadýlkama, a byla korunována
pohádkou se silným nábojem – takovým
kouzelným nápojem pro všechny. Byli
milí pořadatelé, a díky všem ostatním, kdo
přehlídku spáchli. (Mravenčí usilovnost!)
Věci dělané s láskou se poznají.
Všem, co jsme, byť jen potkávaly, máváme.
Všem přejeme, aby potkávali
další dobré texty, verše,
a hlavně lidi.
* * *

Po létě přijde zima,
ale pak další léto.
Tak na shledanou!
(A třeba i jinde!)

Zuzana Špírová
Dominika a Františka Bokovy

**MILÍ RECITÁTOŘI, DĚKUJEME ZA
SETKÁNÍ S VÁMI. VAŠE LEKTORKY
DÍLEN PRO RECITÁTORY.
MARTINA, KRISTÝNA, SILVIE,
LENKA, LINDA, VANDA A ARGÍ**

SEŠLO SE...

SOUHRNNÁ PŘEDPOVĚĎ NA OBDOBÍ DĚTSKÉ SCÉNY

Dobré ráno ve Svitavách 😊

*Dnes bude oblačno,
místy jasno, přivalové
srážky se sněhem.*

Teplota 15°C - 38°C

ale celkově krásně!

HERECTVÍ...

... je tvůrčí umělecká činnost. Podílí se rozhodujícím způsobem na vzniku a existenci každého divadelního počínu. Jinak řečeno: máme-li herce a diváka, vzniká divadlo. Ústředními

pojmy jsou **hra v roli** a **fikce**, tedy postup, při němž se člověk stává někým nebo něčím jiným, a to fiktivně, „jako“. Herec tak činí s úmyslem představit svou fiktivní postavu divákovi, jednat v ní, sdělit její myšlenky a emoce. Vstup do role je klíčovým momentem jak pro hereckou tvorbu, tak pro dramatickou výchovu. Rozdíl je ovšem v tom, že v dramatu jde v první řadě o to, aby vcítění do postavy hráč využil pro sebe jako příležitost podívat se na témata hry novým způsobem, který může obohatit jeho pohled na svět. V dětském divadle se pak v ideálním případě obě roviny vstupu do role prolínají.

Herectví je tvořeno optickým

i akustickým materiálem, který má herec k dispozici, tedy jeho tělem, hlasem a vůbec vším, co od něj publikum během představení smyslově vnímá.

Základním materiálem pro hereckou tvorbu je hercovo **tělo**. Celek i jeho detaily (mimika, gesta) a všechny hercem přímo i nepřímo produkované zvuky (hlasové projevy, tleskání, dupání, hra na hudební nástroj, apod.) To je doplněno veškerou jeho činností s předměty, které během svého výkonu herec přímo či nepřímo ovládá (maska, kostým, rekvizity, loutky). Herec je tak zároveň materiálem i tvůrcem své herecké kreace a propůjčuje herecké postavě vlastní, obvykle umělecky zformovanou, osobnost. Využívá svůj intelekt, emoce, představitivost, ale i své fyzické danosti (vzhled, charakteristický pohyb) a možnosti (např. umí/neumí udělat salto).

Z herectví by se nikdy neměla vytratit hravost, která je součástí lidské přirozenosti, aby herec vytvářel vlastní, svébytné dílo, a ne pouze napodoboval hereckou kreaci někoho

jiného. Herecká **tvůrčivost** je proto záměrně rozvíjena různými postupy a **metodami**. V herecké tvorbě má být obsaženo řemeslo i umění. Znamená to, že herec má zvládnout určité **techniky** a nabýt určité **dovednosti** (např. technika jevištní řeči, ale i schopnost se soustředit nebo naopak vědomě uvolnit) a zároveň musí jeho hra působit na diváka přirozeně a spontánně.

Herecký výkon se zpravidla rodí ve spolupráci s režisérem a v interakci s dalšími složkami inscenace. Také na jevišti často není herec sám a jeho herectví je vnímáno i skrze jeho schopnost (nebo neschopnost) herecké **spoluhry**. Dalším prvkem ovlivňujícím herecký výkon v danou chvíli, na daném místě je publikum, se kterým se herec nutně dostává do většího či menšího kontaktu a se kterým se vzájemně ovlivňují. Schopnost bezprostředně reagovat na podněty zvenčí by tedy měla také patřit do výbavy herce, ba někdy je **interakce s diváky** přímo klíčovým inscenačním prvkem představení.

ter

PŘELOŽENO DO DIVADELNÍHO SLANGU...

... ANEB HEREC, TEN TVRDÝ CHLEBA MÁ

Nová členka souboru se ukázala být výbornou herečkou, která si dovedla poradit s hereckým úkolem a plně diváky zaujala.

Měl problémy s temporytmem.

Herec měl v historické hře bohatý kostým, včetně nalíčených vrásek, plnovousu a plešaté paruky.

Na zájezdovém představení vstoupil herec na jeviště tak energicky, že upadl přes dřevěnou lať v dekoraci, čímž porušil plynulost výstupu a představení muselo být přerušeno.

Spontanní herec zastínil svým výkonem činoherce v hlavní roli.

Ta nová akvizice se ukázala být herenda – cejtla to a vod začátku držela diváky u huby!

Hrál to jako Čechova a nebyl schopnej hodit tam kvalt.

Na tu dobovku byl vyekvipírovanej až na půdu: měl na ksichtě nadělaný koleje, fusak na bradě a na hlavě glacnu.

Na tý putovačce vlítnul na plac s takovým ajfrem, že se přerazil o lajsnu, přetrhnul nit a opona šla dolů.

Ten puďák toho hamleta v hauptce úplně přečůral.

DOPORUČENO Z KNIHOVNIČKY...

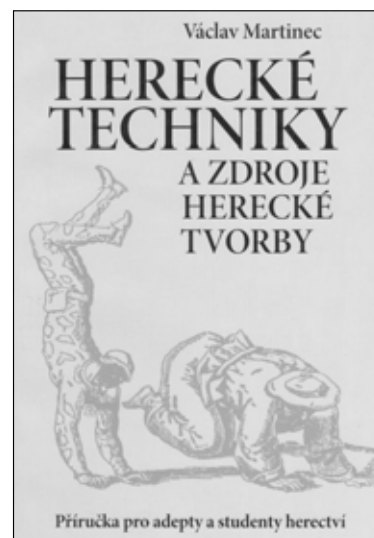
HERECKÉ TECHNIKY A ZDROJE HERECKÉ TVORBY

s podtitulem *Příručka pro adepty a studenty herectví*

Tato kniha je určena adeptům herectví a klade si za cíl nabídnout jim řadu postupů, jak herec může pracovat a tvořit. Snaží se také zodpovědět otázky typu: co je herectví, co je talent a herecká profesionalita. Rozlišuje vnitřní a vnější herecké techniky. Vnější technika zahrnuje výslovnost, barevnost hlasu nebo vědomé formování pohybu. Podle autora jde o základní „hereckou gramatiku“. V pasážích o vnitřní technice vychází z poznatků K. S. Stanislavského a upozorňuje, že je potřeba pracovat s odlišnou psychikou každého jednotlivého herce. Zde musíme plně respektovat různost mentality jednotlivců: odlišnost temperamentů a povah, citlivost smyslů, různost zážitků.

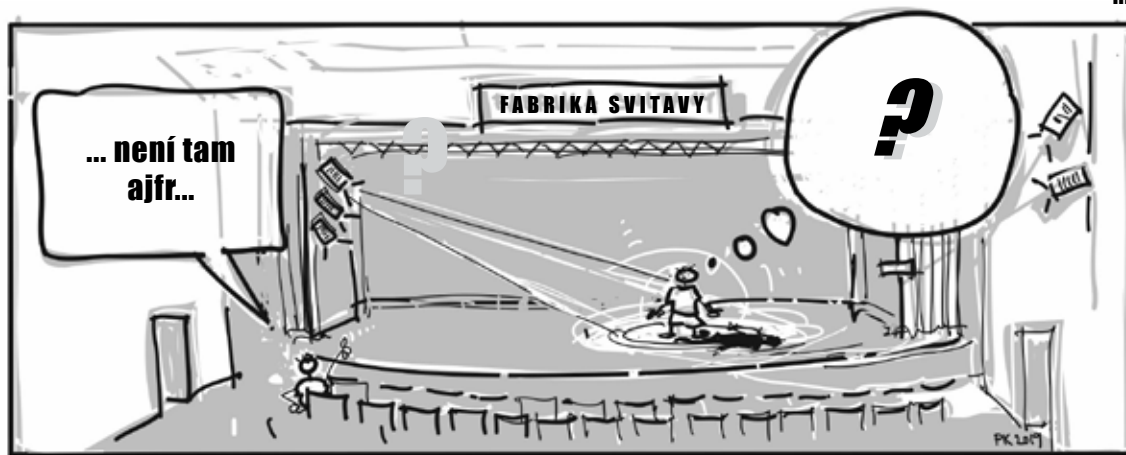
Jak může herec zacházet se svými city a hlubinnými pudovými podněty, jak je má přetavit do charakteristiky a způsobu jednání vytvářené postavy, to jsou pracovní procesy s jistými pravidly, která se však obtížně popisují. Tělesná i duševní průprava herce směřuje ke zvládnutí širokého spektra pohybů a proměn, a to s jediným cílem: vytvářet obrazy, které dokáží v divácích vyvolat silné zážitky.

Cvičení, která kniha popisuje, jsou tříděna podle jejich směřování k vnitřním a vnějším projevům herce. Herecká průprava založená na vnější technice zahrnuje herecké nastartování (cvičení koncentrace a tvůrčí aktivity), řeč a hereckou mluvu, zpěv a herecké pojetí pohybu. Vnitřní technika se zabývá metodikou Stanislavského, objevováním a vyjadřováním vlastního já, vytvářením jevištní postavy a zabrousí i k herecké meditaci jako hlubinnému zdroji herecké tvorby.

KOMIKS

... DIVADELNÍ SLOŽKY – HERECTVÍ

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY NA INTERNETU
www.drama.cz/ds

STAŇ SE AUTOREM!

Pro všechny tvořivé přinášíme nový úkol:

Vytvořte na některém vámi zvoleném místě ve Svitavách živý obraz, setrvejte v něm jednu minutu a pozorujte reakce okolí. Své dojmy z reakcí nebo fotografie živého obrazu nám noste do redakce (sídlíme ve 3. podlaží Fabriky) a možná právě váš výtvar otiskneme v dalším čísle Deníku Dětské scény.

PROGRAM DĚTSKÉ SCÉNY 2019

PONDĚLÍ 10. ČERVNA

8.30–12.30	semináře A–D	Fka, stodola
9.00–10.45	3. blok přehlídky – vystoupení pro veřejnost	
14.00–15.55	3. blok přehlídky – vystoupení pro účastníky Dětské scény	
	Samí známí, Tři boty, ZŠ a MŠ Třebotov	Fka
	Liška s dobrou náladou, HOP-HOP Indiáni, ZUŠ Ostrov	Fka
skupina A	Kamarádka, MašMyš, Divadlo pro Zličín, Praha 5 – Sobín	Trám
	Děšť a pak ticho, Stonožka ve sprše, ZUŠ F. L. Gassmanna, Most	Tyjátr
skupina B	Děšť a pak ticho, Stonožka ve sprše, ZUŠ F. L. Gassmanna, Most	Tyjátr
	Kamarádka, MašMyš, Divadlo pro Zličín, Praha 5 – Sobín	Trám
16.30–17.15	diskuse lektorského sboru s vedoucími souborů vystupujících v 3. bloku	Fka-2. podl.
16.30–18.00	dětský diskusní klub	Fka-aula
17.30–19.00	veřejná diskuse o představeních 3. bloku	stodola
	hosté přehlídky	
20.30	Hore, MoDRé TRaKy, Vráble (Slovenská republika)	Fka
21.00	Točkolotoč, Svitavy (koncert)	stodola

Fka	Fabrika Svitavy
kino	Kino Vesmír
Trám	Divadlo Trám
Tyjátr	Alternativní klub Tyjátr
SZŠ	Střední zdravotnická škola
stodola	farní stodola svitavské římskokatolické farnosti

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY – ČÍSLO 3.

Redakce: Josef Pekárek (šéfredaktor), Terezie Pecharová, Veronika Rodová, Roman Manda, Pavel Kocych (grafika a sazba), Ivo Mičkal (foto). Tisk: DTP centrum Svitavy. Redakce sídlí ve 3. podlaží Fabriky Svitavy. Neprošlo jazykovou korekturou. Uzávěrka čísla 3 - 9. června 2019 v 23:46. Náklad 150 ks.